

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unneplés vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

A nemzeti állam veszedelme.

Kolozsvár, január 27.

Akit négy esztendővel ezelőtt kiüldöztünk, kikérgettünk a magyar alkotmányosság templomából, mert szentségtelen kezekkel tört a legföltétebb közjogi biztosítékaink iránt: ma odahagyta budai magányát, ahová a jog, törvény és igazság diadalmas jelszavai elől menekült és sikra szállt a magyar nemzeti állam védelmére a jog, törvény és igazság megvédelmézésére. Csodálatos ellentét volt látni ezt a két férfit, akik közül az egyik annak köszönhetette állását és hatalmát, hogy lépten-nyomon a törvény tisztelét, a jog és az igazság védelmét hirdette és ma azért támadtatott, mert nem tisztelte a törvényt és cserben hagyta a magyar nemzeti állam jogát és a nemzeti ügy szent igazságát. És a másik, akinek távoznia kellett, mert nem volt előtte szent se a jog, se a törvény, se az igazság és aki ma szembe szállt az ő diadalmas legyőzőjével és leckét adott neki arról, mint kell megtartani a törvényt, mint kell tisztelni a jogot és mint kell védelmezni az igazságot. Istennek való látvány volt ez a csata! Csak ne lett volna annyira szomorú a nemzetre nézve!

Mert a nemzete ma a főrendiházban végleg elvesztette állami különállóságának, birodalmi szuverenitásának egyik nagyon lényeges attribútumát és mert rettenetes tanulságot szerzett kormányfőiről politikai erkölcsiségéről és öntudatáról.

Mind a két dolog szomorú a nemzetre.

A horvátországi utlevelek nyelvének kérdése a tulzó horvátok követelményei szerint oldatott meg, a magyar törvény ellenére és a magyar nemzeti méltóság megalázásával. A törvény magyarázata felett, mint azt ma báró Bánffy Dezső és ő előtte többen a képviselőházban kifejtették, nem lehet vitának helye. A külföldre szóló utlevelek kérdése nem horvát belügy. Ha horvát illetőségű lakos elhagyja szülőföldjét és a külföldre megy: ott magyar állampolgári jogaival és karakterisztikumaival jelen meg. Szent István birodalmának fennha-

tósága alatt áll az egész világon és érdekeit odakünn nem a bán, nem a horvát országos kormány, hanem a magyar birodalom kormánya, illetve ennek hozzájárulásával és ennek mintegy képviselőiében a közös külügyminiszter védelmezi. És ezt a védelmet annak az állampolgári bizonylatnak az alapján élvezi, amely az ő utlevelében kifejezésre jut. Az igazság elferdítése kell hozzá, hogy valaki erre az utlevélre ráfogja, hogy az tisztán horvát belügy. De ha a törvény és az igazság nem is volna a mi oldalunkon: a nemzeti érdekek védelme parancsoló szükségéggé teszi, hogy a magyar nyelvnek azokon az utleveleken feltétlenül helyet adjunk. Nagyon találon jegyezte meg gróf Eszterházy János, hogy az utleveleken a magyar állam csak pantomimice: a cimerével fejezheti ki magát, ellenben a horvát tartomány a maga élő nyelvvel ordíthatja bele a világba, hogy él. Sőt hozzátesszük: azt ordíthatja a világba, hogy azalatt a cimer alatt, amelyről mi azt hirdetjük, hogy Szent István országainak, ami nemzeti államunknak a cimere: csak a horvát nyelvnek van helye! És a magyar állampolgári méltóság a külföldön magyar koronával ugyan, de horvát ruhában fog megjelenni. Ime, ez a nemzeti állam legújabb vesztesége, melyet Széll Kálmánnak köszönhetünk.

E veszteség tudata nagyon szomorú. De még szomorubb a tanulság, amelyről az előbb szoltunk. Ez a tanulság ami kormányfőiről politikai erkölcsiéről, helyesebben: politikai erkölcselenségéről szól. Báró Bánffy Dezsőnek meg kell adni azt az elismerést, hogy ma megvédte a magyar nyelv és a magyar nemzeti állam jogát. De nyomban ezután azt a súlyos vádat kell emelnünk ellene, hogy akkor, amikor a nemzeti állam attribútumainak érintetlenségéért teljes felelősséggel tartozott az országnak, nem volt benne annyi erő és akarat, mint a mennyit ma láttunk benne, amikor már feldőltlen politikusa, vagy legfeljebb csak mint minden más törvényhozó kevésbé nagy felelősséggel tartozó politikusa az országnak. Lám, ha báró Bánffy Dezső akkor veszi a

kezébe azt a fuvarlevelet, vagy azt a postautalványt, amelyet ma a főrendiházban teljes joggal és sikerrel mutatott fel a maga igazának a bizonyítására, amikor ő volt a kormánypolcon és az ő szava döntött: akkor ma Magyarországon nem esik meg az a gyalázat, amelybe a Széll Kálmán jóvoltából jutottunk. Bánffy Dezsőnek lett volna alkalmunk ezt a kérdést rendezni, hisz ő maga is beismerte, hogy a képviselőház már 1896-ban utasította a kormányt, hogy az utlevélügyet a horvát viszonyokra való különös tekintettel rendezze, illetve szabályozza. Hát miért nem tett eleget ez utasításnak Bánffy? Hisz csak akkor is meg volt győződve a kérdés rendkívül fontos nemzeti jelentőségéről?

Ebben nyilvánult meg azonban a politikai erkölcselenség, amely a mi kormányfőiről kivétel nélkül oly szomorú színben tünteti fel előttünk. A magyar nemzeti ügy védelméről és e védelem eszközeiről tisztában van minden kormányfő, épúgy mint minden jó magyar ember. Csak hogy a kormányfőnek nem kizárólag a nemzeti ügy védelmét és nem egyedül a védelem eszközeit tekintik, mikor hatalmon vannak, hanem tekintik a saját érdeküket és annak a politikai iskolának a tanításait, amelyeket a balközép fúziója óta minden kormány politikájában felismerhetünk. A párt, a hadsereg, a dinasztia érdekei, ezek a legelsőek. És csak aztán jön az ország, a nemzet. Ma Bánffy Dezső vágta Széll Kálmán fejéhez a nemzeti ügy elárulásának vádját; holnap majd Széll Kálmán fogja ugyanezt megtenni a saját utódjával és így tovább. Oh, egészen bizonyos: a nemzeti ügy védelmének dicsőségéről és a vele járó népszerűségről Széll Kálmán sem fog annak idején lemondani. De jó uraim, ezt a dicsőséget akkor kellene megszerezni, amikor tenni lehet a nemzetért.

Mert beszélni könnyű dolog...

— A kiegyezés előterjesztése.

Ma nyújtják be a magyar és az osztrák képviselőházban egyidejűleg a kiegyezési javaslatokat. Ezt a dátumot jelezték ideát minálunk is, de Bécsben ma formálisan bejelentette báró Call kereskedelmi mi-

niszter, aki az osztrák ipartanács ülésén szolt a kiegyezésről. Hogy mi mindent mondott, arról a hosszadalmas jelentést igazán nem érdemes ideigatni s csak az okos osztrák taktika jellemzésére vesszük ki beszédéből ezt a passzust.

A kiegyezés kompromisszumos karakterénél fogva nem lehetett az összes osztrák kívánságoknak érvényt szerezni és bizonyos jogosult követelésekről az összálamra való tekintettel le kellett mondani, de a gazdasági közösség biztosításával megteremtették az ipari termelés és gazdasági fejlődés feltételeit. Ausztria irigység nélkül nézi Magyarországot gazdasági fellendülését (?), mert ebben látja a gazdasági közösség legbiztosabb zálogát.

Osztrák miniszter szájából bizony ugy hangzik az ilyen beszéd, mintha nekünk szólna. Mintha ezeket mondaná báró Call: „tessék elhinni, tisztelt Magyarország, hogy mi szörnyű nagy áldozatokat hoztunk”. Azt az embert szeretnők mi elevenen látni, aki ezt neki Magyarországon el is hiszi!

Br. Bánffy actiója a főrendiházban.

Kolozsvár, január 27.

Báró Bánffy Dezső ismeretes actióját a horvát-nyelvű utleveleket törvénytárunkba becsempészniakaró kormányjavaslatl szemben nem zárta le azzal a hirlapi cikkel, amely annak idején erőteljes hangjával országsszerte feltűnést keltett, hanem amellel a nyit és határozott felfogásának, hogy ez a Széll-féle újabb formula Horvátországgal szemben is egy veszedelmes jogfeladást képez: a főrendiházban is hangot adott. Még pedig olyan módon, a melylyel nemcsak az ország hazafias közvéleménye ért teljesen egyet, hanem, a mely a nemzeti eszme iránt eddig vajmi kevés fogékonyt tanúsító főrendek közt is beretvadra állította a jogfeladót törvényjavaslat sorsát.

Nyíltan bevalljuk, hogy a br. Bánffy egykori kormányrendszerében jelentkező erőszaknak és autokratia modernizált eltszánt ellenségei voltunk; de mindig becsültük benne az erős nemzeti érzést s a magyar őszinteséget, a mely az ő kormányzata alatt tagadhatlan eredményeket ért el, sőt az uralkodót is olyan megnyilatkozásokra ragadta, a minők se az előtt, se azután a kormányok történetében példa nem volt.

Ma, a mint Prónay Dezső, ez az elszánt, hajlíthatatlan, antik, szép függetlenségi karakter mondta: az a kérdés, a melynek élén küzdeni őt és Bánffyt látjuk: messze kiemelkedett a politikai pártkérdések sorából: a nemzet suverénitásának, a magyar korona szent és sérthetetlen egységének a kérdése, s épp ezért kisértjük fellé-

pésüket önzetlen érdeklődéssel s szemléljük végtelen hazafiai örömmel azt a jelenetet, habár azt kellett látnunk, hogy a magyar képviselőháznak a főrendek adnak leckét a nemzeti érzésből.

Szégyen, csufos szégyen a magyar országgyűlés alsó házára ez a lecke. De rászolgált, midőn a pártfegyelem nyűgeitől bontakozni képtelennek bizonyult s örökre elalkudni volt kész a magyar korona egy értékes darabját.

Gyászos látvány volt az a magyar kormányelnök, — a minő az abszolút korszak óta nem volt: — a ki a főrendek részéről emelt nemzeti jogfeladás vádjá ellen tisztálkodott.

De leggyászosabb: a volt nemzeti-párti Ernusz Kelemen szereplése volt... a ki a főrendek hazafias támadása ellen védelmezte a nyelv jogát elalkuvó kormányt. Épp annak a pártnak a tagja, mely annak idején szőnyegre hozta a tárgyat a horvát viszályok miatt! A kérdés oly tiszta, mint a nap.

Széll és Ernusz az 1868. XXX. t.-c.-re hivatkozik s annak 10. §-ából magyarázták ki azt, hogy a magyar közös törvényhozás az utlevelek tárgyában nem intézkedhetik önállóan, — mert hisz, igaz ugyan, hogy e tárgyban éppen ez a 10. §. utalja a törvényalkotás jogát a közös magyar törvényhozásra — de a végrehajtás jogát Horvátországnak hagyja fenn.

Minden józan gondolkodó előtt ebből világos, hogy bármint határozhat tehát a közös magyar törvényhozás e tárgyban: azt ugyan Horvátország hajtja végre — de végrehajtani köteles.

És ha Horvátországnak megparancsolhatja ez a törvény (aminthogy Széll javaslata megteszi), hogy a magyar cimer az utleveleken rajta legyen s ezt Horvátországnak respektálni muszáj: — miért ne rendelkezne el, hogy a magyar szöveg is ott legyen és mért ne volna azt respektálni és végrehajtani köteles Horvátország éppen ugy!?

Ugyanaz a hazug rabulisztika volt Széll beszédében most is, mint egyébkor, midőn azt mondta, hogy „egy jöttát sem enged a hazafi-érzésben senkinek” — ugyanakkor, midőn gyalázatosan engedett ebből a horvátoknak, talán örökre, talán visszavonhatlanul.

A szolgáltsajtó, persze nagyban hivatkozik egy külföldi szerződésre, amelyben az ország elsőzr jelentkezik önálló szerződőfélként; — de elfelejtik, hogy ez csak egy eset, — míg a horvát utlevelek örök időkre ismételve és ismételve hirdetik a külföld előtt a magyar államiságnak a horvát nyelv általi megcsufolását.

*

TÁRCA.

Asszonypasszió.

Irla: Reschner Ilona.

Ipolyiné a barátjával egy kődös, vacogós délután a sonka, tea és mogyorótorta mellett eldöntötte, hogy Rolli, a kis rokon már eladós leány.

Unták magukat, megfektük a kedélyüket a ré-n-hideg, párás idő és csodálatos módon kifogtak a suttogó pletykákból, a cselédproblémákból és a lári-fáriból.

Rolli így került szőnyegre.

— Tudjátok mit: csináljunk egy kis heccet, fogjunk közösen férjet a Rollinak. Megérdemli, Isten bizony, jó kis fruska!

... És az életük programjába a legközelebbi pontnak tűzték ki — jobb mulatság híján — a Rolli részére való férjvadászatot.

Sok asszonynak különben eminens passziója az ismerősei örökös háziasítása — ha kell, ha nem. Talán az ilyeneknek valami fizikai irimózus ösztönök van a pártatlan-ság iránt.

Sorra vették elméletben a parthiképes urakat... és sajna! az egyikről kistűl, hogy Z. asszonynak belső titkos tanácsosa, tehát vajmi nehezen bengerható a házasságba; a másiknak igen tekintélyes círogatnivaló hely fényelt a fejebuján; a harmadik tudj! Isten miért, miért nem, sehog sem talált volna kiélt fiatalásával a kis úde Rollihoz; a negyedik... az ötödik...

— Hohó! Ismeritek a rettenetes szolid fiút, Lebotkit? Filozofter; a napokban avatják doktorrá. Odafent a miniszterium-

ban valami „vice papája” protegálja. Szep-temberre biztosan kitűnő tanári állást kapart magának. Igazi háziasítani való, még egészen zöld... gyurható politika. Amolyan könnyű moly. Megvan, megvan!...

Valamely zsúr-asszony imígy lelkesedett s a többi kapott a felfedezésen...

A libacsordában is, ha egy elküldte merészen magát, a többi utána sipit. Este Ipolyiné nagy titokzatosan magához intette Rollit egy rövid pár intim szóra.

Előadta a fölmerült szórakoztató ter-
vet nagy fontoskodva, jóakarattal színlelvé és... és elég tapintatlanul.

S nem kételkedve a dolog okvetlen helyességében, így végezte szavait.

— Ó, hiszen te okos kis lány vagy, nem romantikusodsz, nem várod a mesebeli herceget az aranyos hintón; csupán az a postai dzsentiment, biciklin, vagy akár kalucsiban. Belátod, hogy jó párthi forog a kockán; nem is kérdelem hát, hogy beleegyezel-e a játékba.

Holnap délután a Donátné zsúrján lesz az ismerkedés; aztán szedd elő a modern leányok szükséges taktikáit. Ő is tudni fog előre az ismerkedésről. Sőt olyan ember, a ki talán más módon soha meg nem házasodna. Szimpla, könnyen áttekinthető karakter, hát a te éles eszed gyorsan rávére ér vele. No, ugye kiűntetted a kis tanárt? stb... stb...

Rolli szóhoz sem juthatott.

De érzett valami csiklandozó, kedélyes bosszúságfélét. Lealázónak, kiméltelennek, sértőnek és alkalmatlannak találta az asszonyok bölcs beavatkozását az életébe. Főképp pedig a módot találta tapintatlan-nak... Ha akartak valamit, miért nem

tehettek meg dobraütés és a két közvetlen érdekelt fél aktív beavatása nélkül. Az ilyen tüntető, kikürtölt jóakarát olyan, mint a hangos, magátmutogató jótékonyosság. Nincs köze a disztinált izléshez s az igazi jószívhez, csupán rikít... és újra rikít...

Szerette volna jó erősen összeszorítani az ökleit és minduntalan odatolakodott néhány szó a nyelve hegyére.

— Hiszen nem szorolok én mindenáron a férjhezmenetelre. Nem kaptam én olyan önhazsnarvabetlen, üres nevelést, hogy okvetlen csak egy férfi jóakarataból tudjam magam fenntartani...

Meg aztán még fiatal is vagyok. Az antik, ostoba előítéletlen sincsen, hogy minél fiatalabban férjhez jussak, bármilyen löcsláb férjhez is...

De még csak azt is kikérem, hogy csupa idegen dákák szórakozásból fogjanak nekem férjet. Nem érzem magam — hál Istennek — olyan lágy és tehetetlen lánynak, hogy idegen kegyek segítsenek be a házasság birodalmába... Járok én a magam lábán!...

... Soha semmiben sem szorultam még szellemi munkára: protekcióra.

Hanem azért csak lenyelte a felháborodását s kedélyes képpel végighallgatta az Ipolyiné oktatásait.

— Hogyne, elmegyek édes Piri holnap délután a Donátné zsúrjára.

Látta és azonnal tisztában volt vele, hogy az egész terv az asszonyoktól nem szándékos sértés... nem akarták az ő önértéket támadni... csupán egy kis friss szórakozást akartak fölhajszólni. Legyen kedvük!

— Köszönöm a szíves figyelmeteket... igyekszem méltó pártneretnek lenni a játékban...

És már nem is haragudott, hanem impertinensül mosolygott, azzal a rejtett okos kis mosolylyal, a mit csak mélyrelátó pszichologusok tudnak felfogni, elemezni s belőle a konzekvenciát levonni.

Másnap aztán a zsúron a titkos pilantások centrálpontja: Rolli és Lebotki ur volt.

De Rolli, az egyszerű, szelid kis Rolli nem jött zavarba cseppet sem, csak Lebotki izgott-mozgott a szalonban — járattan, roppant egyoldaluan, tudományosan okos urak mulatságos szűgletességével... akár egy gombostűre szurt cserebogár.

Az asszonyok titokban érdeklődve figyelték őket, de amellel tüntetőleg nem zavarták és nem törődtek velük.

Rolli impertinensül az asszonyoknak játszott, de adta, hogy nem veszi észre a figyelőket.

Lebotki ur pedig vergődött. Őtet alterálta az asszonyok társasága, s hogy hülázmzott és szongott ide s tova; feszélyezte a Rolli könnyed, sneidig modora és zen volt neki a saját smokkingja, magas galéra, a könyöke és a hosszú lábai. Mind-egyre megbotlott önmagában.

Tulajdonképen csak Rolli mulatott igazában.

Szellemes kis lényével és bájos, disztinált modorával ugy megfancolhatta azt a becsületes, nehézkes jó fiút, hogy az soha az életében nem kívánt többet ezzel a kitanult kis hölgygyel találkozni.

Rolli tudta, hogy a férfiak réme az, mikor a nő szellemileg feljűk kerekedik.

A libácskákkal mindenkor jól mulatnak... de a szellemes nővel csak akkor, ha az aláhúzza az érvényesítési vágyát s hagyja őket ragyogni. Minél nagyobb isten-

ségnek ismeri el a nő a férfit, annál jobban meghódította. De minél jobban kivívja a nő a férfi tisztelő bámulatát, annál nagyobb jéghegyet emelt a szíveik közé.

És Rolli ugy kifigurázta Lebotki urát, hogy az asszonyok oda voltak az elszőnyűlködéstől.

Szegény Lebotki, maga sem tudta hánnyadán van, olyan diszkret rafinériával ment ez a mutaványa Rollinak. Csak egy kicsit érezte magát kényelmetlenül és talán magában rögtön fogadást is tett, hogy soha asszony kezeke nem bízza a háziasítását, mert azoknak a választása nem felel meg az ő izlésének.

Ötthon rémülten kérdezte Ipolyiné: — Mit tettél Rolli? Elbűcsölegted, elszellemeskedted a kínálkozó jó párthit.

Rolli igaz lelkéből nevetett, mint aki sommás elégtételt vett egy néma megaláz-tatásért, egy meggondolatlan asszony-passzióért, a mihez az egyik médiumot nem elég szuggerálható anyagból választották... és azt gondolta:

— Megtanítottam egyik tökfőköt arra, hogy ha ember, akkor ne legyen eszköz. Ha így nem tettem volna, akkor magamat is forgatható eszköznek kellene nézmem.

De csak annyit mondott kacagva:

— Édes Piri, ne haragudjatok... de nem vitt rá a lelkem, hogy a Lebotki ur nyakába sózzam magam... Olyan ostoba büszke vagyok!...

S az asszonyok nem filozófálva mélyen, abban egyeztek meg, hogy Rolli egy kicsit válogatós... Na, de majd keritnek szemrevalóbb párthit neki.

Csoda esett a magyar politikai közéletben. A főrendiház megújodott. Olyan beszédek hangzottak el a méltóságos főrendek gyűléseztében, a mik ugyancsak meglepők. Soha, a mióta a magyar főrendiház fennáll, olyannak nem látta a világ, mint a minő most volt. Erős, egészséges, magyar nemzeti szellem uralkodott benne. Olyan hazafias melegség, a mi átáradt arra a nagy és előkelő hallgatóságra is, mely ma megtöltötte a pompás tanácskozó terem karzatait.

Az történt, hogy a magyar főrendiházban leekét adtak a magyar képviselőház többségének abból, hogyan kell a magyar állam egységét biztosítani, tekintélyét védelmezni, s a magyar nyelv jogait törvényes intézményekkel körülhatárolni.

Br. Bánffy Dezsőt illeti az elismerés azért, hogy a főrendiházban ilyen meleg magyar nemzeti szellem nyilvánult. Valóságos magyar nemzeti szovinizáság.

A legfőbb hazafias örömmel üdvözljük azt a négy magyar mágnást, aki ma igen határozottan megcáfolta azt a hagyományos felfogást, mely a főrendi törvényhozók gondolkodásmódjáról általánossá vált s a melynek a mai napig meg is volt a jogosultsága. Mert arra igen sok példa volt a főrendiház múltjában, hogy ez a testület szembehelyezkedett a magyar nemzeti közfelfogással s keréktörője volt a nemzetes törekvéseknek. De arra a mai napig nem volt példa, hogy a magyar főrendiházban erős oppozíciója támadt volna a kormánynak és a képviselőházi majoritásnak, tisztán magyar nemzeti eszmék megvalósítása érdekében.

A magyar nemzeti irányban való haladás megakadályozása dolgában sokszor tevékenykedtek a mi főrendeink s a harmincas esztendőben a magyar nyelv jogai ellen szállottak síkra a karokkal és rendekkel szemben. Most magyar főrendek a magyar nyelv jogaiért szállottak síkra a magyar kormány és a képviselőház majoritása ellenében.

Ma még kisebbségben maradtak br. Bánffy Dezsőék s a főrendiház többsége általánosságban elfogadta a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot. De holnap tökéletessé válhatik a csoda. Megeshetik, hogy a főrendek többsége leszavazza a javaslat kilencedik szakaszát, mely tudvalevően a külföldre szülő utlevélek nyelvérl intézkedik, még pedig úgy, hogy Horvátországban ezek az utlevélek csak horvát és francia nyelven állítandók ki, nem pedig magyarul is.

A képviselőházban csak kis, rögtönzött vita volt ebben a kérdésben. A főrendiházban pedig nagyszabású, szerfölött érdekes és igen nemes szellemű áthatótl szónoklatok hangzottak el az igazi magyar nemzeti álláspont mellett.

Ebben a vitában báró Bánffy vezetett, aki ebben a kérdésben már a publicistika terén is föllépett. Méltó módon sorakoztak hozzá: gróf Keglevich Gábor, gróf Esterházy János és báró Prónay Dezső. Nagy történelmi nevek viselői mind. Magyar főurak, kik megmutatták, hogy magyar nemzeti gondolatok terjesztésében, magyar nemzeti törekvések megvalósításában elől akarnak járni. És értenek is ehhez a nemes szerephez.

A szavazásnál szinte meglepő nagy számmal csatlakoztak hozzájuk. És nem vezette őket bizonyos párttaktika vagy személyes tekintet; hanem egyenesen csak a magyar állam nagy érdeke, a magyar állam szuverenitásának nagy és fontos gondolata.

Ebben a sivár korszakban, a mikor nálunk Magyarországon a vezető államférfiak belevitték az uralkodó politika szellemébe az opportunizmust, s az idegen hatalmi befolyásokkal szemben meghunyászkodó szerszilis hajlamot: igazán fellelő jelenség, hogy a magyar főrendek állnak csatasorba az uralkodó politika zavaros és nemzeti irányzata ellen. Valóban mintha Wesselényi Miklós és Széchenyi István nagy alakjainak szelleme szállta volna meg az utódokat. A harmincas esztendőben Wesselényi és Széchenyi szónokoltak a főrendiházban a magyar nyelv mellett. Akkor hangzott el Széchenyi ajkairól ez a mondas: Inkább akarok meghalni magyarul, mint élni nem magyarul. És akkor zúgott, dörgött Wesselényi Miklós hangja a magyar főrendiház termében, rettenetes erővel sújtván azokra a magyar mágnásokra, a kik megfélemlenek hazafi-kötelességükre s idegen szellemnek hódolnak.

Magyar nemzeti szovinizáság a magyar főrendiházban! Ki gondolt ilyesmire? És ime tanui voltunk. Szinte kibékült az ember ezzel az avult intézménnyel; főképp, ha nem hirtelen támad és hirtelen elmúlik tűz az, mely a magyar főrendek egy derék csoportját hevítette. Csak tovább is ebben az irányban! Nagy jelentősége lehetne így a főrendiháznak, mert szereplésének hatásai lennének a magyar közszellem nemzeti kifejlődésére. Bizony a képviselőház kor-

mánypárti tagjai, kik ma ott voltak a főrendiházban, röstelkedve hallgatták a hazafias szónoklatokat. És röstelkedve nézték vezérüket, Széll Kálmánt, a ki sovínista főrendekkel szemben a magyar állam egységének nagy érdekeit, a magyar állam szuverenitását és a magyar nyelv jogait teljesen eldisputálta.

Országgyűlés.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, jan. 27.

A képviselőház ülése.

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

Az ülés megnyitása után előnk több kisebb jelentőségű irományt terjeszt elő. Jelenti, hogy a korábbi véderővitára vonatkozó irományok a nagy irodában a képviselőház rendelkezésére állanak. Következik a napirend.

Biró Lajos előadja: Ismerteti a gazdasági bizottságának a régi országházaknak a főváros tulajdonába való átadásáról benyújtott jelentését.

Benedek János: Kérde, hogy minő tanácskozasok folytak az iránt, hogy miféle célra használják a volt képviselőházat. Az elnöki széket **Dániel Gábor** veszi át.

Az előadó válasza után **Benedek János:** Indítványozza, hogy az átadásra vonatkozó összes irományok beszereztesse és az ügyet tárgyalás végett valamelyik következő ülés napirendjére tűzze ki.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nagyon világosnak tartja a kérdést.

Csávossy Béla háznapja szintén ilyen értelemben beszél.

Boda Vilmos: Nem lehetetlen, hogy a főváros olyan célra fogja felhasználni a régi házat, amely annak múltjával ellenkező. A magyar nemzet küzdelmének színtere volt ez a hely és szeretné, ha a múltjához méltó rendeltetése lenne a régi Háznak.

Benedek János: Hozzájárul az előadó javaslatához és visszavonja indítványát. Az elnöki széket ismét Apponyi Albert veszi át.

Heltay Ferenc: Nincsen ok tisztelt közgyűlés (viharos derűtség) arra, hogy Boda Vilmos proposícióját fogadja el a t. Ház.

Széll Kálmán: Indítványozza, hogy a gazdasági bizottság jelentésének vétele mellett elismerő köszönetét fejezze ki a képviselőház a székesfővárosnak.

A ház jelentését a miniszterelnök pótlásával veszi tudomásul.

Elnök: Következik az unjonclétszám megállapításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Solymossy Ödön báró: Hiszi, hogy a honvédelmi miniszter csak kényszerűségből terjesztette be a javaslatot.

A kétféle szolgálatot szerinte lehet akceptálni, egyrészt azért, mert a fegyveres erő is emelne, a mennyiben több kétféle tartalékos vonulhatna be a gyakorlatra — a nyolc héten át kiképzett póttartalékosok helyett.

A mi azonban a lovasságot illeti, ott nem barátja a két éves szolgálatnak. Ezeknek tehát rekompenzációt kell adni, mint a franciák adnak a tengerészeknek, akik a tartalékidővel együtt ötven évre kötelezik magukat a szolgálatra. Részletesen elmondja az unjonc-husár szenvedéseit, kezdve azon, „mikor a szegény husár fejét le nyírják.”

— Talán a haját? — szól bele egy hang, viharos derűtlenség közben.

Solymossy: Lapsus lingue, különben mindegy. Szóval a huszárkiképzés rendkívül fáradtsággal jár.

Nessi Pál: A honvédehusárokat mégis kiképzik két év alatt.

Solymossy: Igaz és elismerem, hogy igen szép, forcírozott és eredményes munkát végeznek.

Ezután még részletesen szól a lovasság költségeiről. Kívánja, hogy a magyar nyelvet a gyakorlati tárgyaknál is tanulják a katonanevelő-intézetekben, hogy a növénydek a hadseregbe lépve magyarul érintkezzenek a legénységgel. Önjait azt is, hogy a népfölkelők ezentúl községük jegyzőjénél jelentkezessenek. A javaslatot a kényszerűség hatása alatt elfogadják.

— Hoch! Hoch! kiáltásokkal fogadta az ellenzék az elfogadást nyilatkozatot.

Szünet következett.

Szünet után **Holló Lajos** a javaslat ellen beszélt.

A főrendiház ülése.

Elnök: Gróf Csáky Albin.

Az ülés megnyitása után rátérnek a napirendre: az utlevél ügy részletes tárgyalására.

A főrendek a javaslat nyolc első szakaszát változtatás nélkül elfogadják. A 9. §-nál: **Gróf Esterházy János:** Nem helyes a szakaszt és módosítást nyújt be az iránt, hogy a Horvátországban kiállított utlevélek magyar-francia-horvát nyelven állítassanak ki.

Prónay Dezső báró: Tegnap felszólalására nézve történetek nyilatkozatok, hogy ilyen kérdéseket úgy kell tárgyalni, hogy minden érzelmet kiküszöbölve, objektív kell megírni. No ilyet nem fog e kívánságot megtartani, bár a politikában éppen az érzelme hulláma a fő s enélkül valóságos politikát üzni nem lehet. (Helyeslés.) A 9. §-at hajaj foglalkozni. Az utlevél közokirat levén annak megállapítása, végrehajtása az utlevél rendszerbe tartozik. Tehát az utlevélügyben a magyar törvényhozás intézkedhetik, úgy, ahogy szellemének megfelel. Ez általános szabály, de vannak ez alól kivételek.

Az utlevél a magyar korona összeállításának, mint egységének államnak kell jelennie, mert az utlevél a nemzetközi érintkezésnél állami közokirat. Hozzájárul gróf Esterházy János indítványához, de ha azt nem fogadják el, bead egy módosítványt: hogy Magyarországon magyar és francia nyelvű, Horvátországban magyar-horvát-francia nyelven állítassanak ki az utlevélek. Horvátországban az utlevél-nyomatvány magyar-francia nyelvű volna és a tisztviselő horvát nyelven töltene ki azt. Elfogadásra ajánlja módosítását.

Bánffy Dezső báró: Utalva tegnapi beszédére, a 9. §-t illetőleg módosítást nyújt be, mely kizárólag a magyar- és francia nyelvet önjaitja az utlevélben. Ha azonban módosítását nem fogadják el, hozzájárul báró Prónay és gróf Esterházy módosításához. Nem a jogi tekinteteket, az állami közösségre, de arra való vonatkozással szól, melyet Prónay nem említett. Igenis, nagy dolgot művelni, egy országot hatalmassá, nagygyá tenni csakis az érzelme befolyása alatt lehet. Az érzelme által vezetett erős sovínizmus az, mely nagy dolgokat tud fejtetni, ennek kell érvényesülni a nemzeti irányban, a nemzeti politikánál, mert csak így lesz egységes nemzeti állam. Kívánja, hogy sovínizmus irányban törekedjenek arra, hogy az állam kifejező egysége jelenjen meg. Benyújtja fentebb említett módosítását s elfogadásra ajánlja azt.

Elnök: A módosítások felett úgy szavaznak, hogy első sorban a javaslatról legelőször álló módosítások felett határozzanak. (Helyeslés.) A vitát bezárja.

Széll Kálmán miniszterelnök: Az elhangzottakra válaszol.

Kéri a törvényjavaslat elfogadását és a módosítások elvetését.

Prónay Dezső báró: Szavai félreértése miatt szólal fel a 46. paragrafus értelmében.

Elnök: Megjegyzi, hogy nem a 46. hanem az 56. §. alapján szólal fel.

Prónay báró: Azt hiszi, hogy a kormányelnök félreértette szavait, mert olyan dolgokat cáfolt, a melyeket ő nem említett, a melyekre nem hivatkozott.

Széll Kálmán: Ismétli, hogy csak az 1869. XXX. t.-c. határain belül van joguk intézkedni.

Elnök: Névszerinti szavazást kért 12 főrend s így a szavazás névszerint fog megtörténni Esterházy módosítása felett. Először Bánffy módosítása felett fog megtörténni a szavazás egyszerűen felállással.

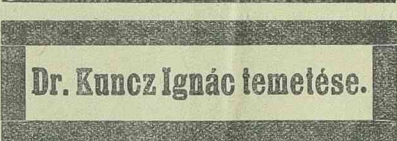
A módosítást felolvassák.

Elnök: Felteszi a kérdést elfogadják-e Bánffy módosítását? Akik elfogadják, álljanak fel.

(Báró Bánffy Dezsőn kívül négy főrend áll fel.)

Elnök: Kijelenti, hogy a főrendek a módosítást elvetik. Következik a névszerinti szavazás a gróf Esterházy módosítása ügyében.

Jegyző: Olvassa a névsort. (A jelenlevő főpárok mind nem-mel szavaznak.) Bánffy, Prónay igennel, Dániel Gábor nem-mel, Szápáry nem-mel, Széchenyi Béla gróf igen, Szabó Miklós kuriai elnök, Wekerle Sándor nem-mel, Lobkovitz hadtestparancsnok nem-mel, Almásy Dénes gróf igen, Apponyi Lajos nem, Berchold Géza nem.) (A szavazás tovább folyt.)

Dr. Kuncz Ignác temetése.

— Saját tudósítónktól. —

— január 27.

A tudományok hajléka tegnap délután a szokottnál komolyabb és ünnepélyesebb képet öltött magára. A boltíves falak között nem a tudomány élető igéi — halotti beszédek hangzottak el, melyek a magyar tudományosság egyik kidőlt oszlopát bucsuztatták.

Dr. Kuncz Ignácot, a politika elhunyt professzorát, halála után is kiváló megtiszteltetésben részesítette s az egyetemi épület csarnokából temettette el. Fekete baldachin alatt égő gyertyák és pompás déli növények közt állt az ezüst veretű, sötét ércekporsó, mely egészen körül volt rakva szebbnél szebb koszorúkkal, melyeket az egyetemi tanács, a jog- és államtudományi kar a M. Tud. Akadémia, a jogász-segélyegylet, a jogi szakosztály, az egyetemi kör, a családtagok, rokonok, a Kmetty, Fehér, Rajnás család s megannyi számos tisztelő és barát szentelt a nagy halott ravatalára.

Jobbra a koporsótól álltak az elhunyt özvegye, leánya, veje és rokonai, a csarnok többi részét az egyetemi tanárok töltötték meg, a lépcsőkön zsúfolásig szorongott az egyetemi ifjuság.

Felhárom órakor vonult be **Biró Béla** apátplebános fényes segédletével. Ekkor felhangzott az egyetemi dalárdának megható gyászenéje, mely után a papok elmondták a halotti szolozsmákat és beszélték a ravatalt.

Most előlépett **dr. Jancsó György**, a jog- és államtudományi kar dékánja és hosszabb beszédben bucsuztatta el a kollegát, kinek vesztességét mélyen fájjalja az egész tanári kar.

Dr. Farkas Lajos az Akadémia nevében emlékezett meg a tudósról, ki szíve egész melegséggel csüggött eszményein s egész életét azoknak szentelte. Mély gondolkodása, csodás élelétása iratták meg vele egyetlen

nagy munkáját, a Nemzetállamot, melynek minden sora, minden betűje a magyar tudóst tükrözi.

Végül **Benke Antal**, a jogász-segélyegylet elnöke a tanárt, az ifjuság barátját parentálta el meleg, szívhez szóló szavakkal, azt a tanárt, aki egész nemzedéket nevelt már s akinek magasröptű eszméi tovább fognak élni tanítványában...

Ekkor a harangok zúgása közben megindult a szomorú gyászenet, élén az egyetemi tanárokkal és hallgatókkal s nem sokára a nagy halottat átadták az örök nyugalomnak.

Bartha Miklós és a Magyar Szó.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, január 27.

Szenzációs tárgyalás vonzott nagy publikumot ma a budapesti büntető törvényszékhez. A politikai irodalom két munkása, **Bartha Miklós** és **Zsoldos László** állottak egymással szemközt, hogy a büntető törvénykönyvvel tisztázzák azokat a differenciákat, amelyeket **Zsoldos László** becsületsértő módon írt meg a lapjában **Bartha Miklós**ról. Egész sereg nagynevű urat idéztek be tanukul, bizonyításul annak, hogy mi az igaz s mi nem. **Széll Kálmán** miniszterelnök, báró **Bánffy Dezső** volt miniszterelnök, báró **Dániel Ernő** volt kereskedelemügyi miniszter, ifjabb **Szász Károly**, madarasi **Beck Nándor** és **Gyula**, **Cséry Lajos**, **Gajáry Ödön**, **Ugron Gábor**, **Polónyi Géza**, **Kóbor Tamás**, **Hegegyes Vilmos**, **Pályi Ede**, **Sajó Sándor** rendőrkapitány és még sokan mások idéztettek be tanukul.

Agorasztó Péter bíró elnöklelte alatt **Dolleschall** és **Kramasza** bírók előtt folyt a tárgyalás. **Bartha Miklós** dr. **Visontai Soma**, **Zsoldos László** pedig dr. **Keszits Antal** ügyvéd képviseli.

Agorasztó bíró felolvastatta azt a cikket, melyben **Zsoldos László** éles kritika tárgyává tette **Bartha Miklós** politikai szereplését s több olyant állított, amit **Bartha** rágalmazásnak és becsületsértésnek minősített. Készséggel erős ez a Magyar Szóban megjelent cikk s ha igaz az, mivel a publicista-képviselő a cikkirő vádolja, akkor furcsa tükröt állított a puritán parlamentaris harcos elé. Egész halom rutnárabb politikai bünt tálalt föl **Zsoldos László**, elmondván, hogy **Barthának** soha sem volt politikai tisztessége, paktált a kormányokkal, nem is egygylet, hanem valamennyivel; pénzért eladta tollát **Széll Kálmán** miniszterelnöknek, akitől 80,000 koronát kapott azért, hogy mint ellenzéki író és szónok, kedveskedjék az ő politikájának. Ez elmondott még sok egyebet **Zsoldos László**, amik bizonyára nem tetszettek a **Bartha Miklós** pártjának.

— Egy erdélyi lap, az „Ujság” — mondja **Zsoldos** — 1900. március 20-án megírta **Bartháról**, hogy ő egy alkalommal felfereste **Szász Domokos** erdélyi ev. ref. püspököt és azt ajánlotta neki, biztosítsa a **Mutual** biz. társaságnál az erdélyi ev. ref. özvegyek és árvák intézetét; ha ez a biztosítás létre jön **Bartha** provizóképen 120,000 koronát kap a **Mutual**tól s ő kész ezt a halom ezret megosztani a püspökökkel. **Szász Domokos** kiutasította **Bartha Miklóst** s amikor ezt a dolgot nyilvánosságra hozták és az „Ujság” **Barthát** „a magyar szocializtika piszokfoltjának” nevezte, **Bartha** nem is védekezett a vád ellen.

Agorasztó elnök, a nacionális felvétele után, kihallgatta **Zsoldos Lászlót**.

— Elismeri ennek a cikknek a szerzőségét?

— Elismerem.

— Mi indította arra, hogy **Bartha Miklós**ról ezeket írja?

— Az igazságszeretet, semmi egyéb, **Bartha Miklós**ról annyit mindent beszéltek, irtak s ő mindazt felelet nélkül hagyta, hogy az igazság érdekét vétem szolgálni, ha provokálom őt a vádak ellen való védekezésre.

Zsoldos egyébként minden vádját kész bizonyítani s is kéri a bíróságot, hogy a bizonyítást rendelje el.

Bartha védője sem ellenzi a bizonyítás elrendelését, sőt maga is kéri.

— Kíván még valamit szólni? — kérde az elnök **Barthától**.

— Engedelmevel, volna néhány szavam. A cikkirő azzal vádol, magyarán mondva, hogy **Széll Kálmán** miniszterelnök 80,000 koronátért megvásárolta a pennámát. Tehát jöjjünk tisztába egymással. Én 30 év óta vagyok újságíró s nem lehetetlen, sőt valószínű, hogy 30 éves publicistikai pályán akad a cikkeim között olyan is, a mely a kormányokat védi; az azonban csak az én igazságszeretemet bizonyítja: ha a haza javára lett valamit a miniszterelnök, azt megdicsérnie meg az ellenzéknek sem szégyen. Ez csak igazságos kritika. Különböben kérem tessék rám bizonyítani, hogy én valaha pénzt kaptam bármelyik kormánytól. Tanukul be vannak idézve **Széll Kálmán** a jelenlegi kormány feje és báró **Bánffy Dezső** volt miniszterelnök; méltóztassék őket kihallgatni.

Délben a bíróság visszavonult, hogy a bizonyítás elrendelésének kérdése fölött tanácskozzék.

A törvényszék megengedte a valóság bizonyítását arra nézve, vajjon igaz-e, hogy **Bartha Miklós** rákarta venni **Szász Domokost**, hogy provizó fejében kedvezőlen biztosítást kössön egy budapesti biztosító társasággal. Az első, a kit ez irányban kihallgatnak, **Szász Károly** dr. megyei árvaszéki ülnök.

Elnök: Van tudomása arról, hogy panaszos néhai atyjának milyen ajánlatot tett?

Tanu: Egy ízben panaszos megjelent atyámmal és engem megkért, hogy hagyjam magára, mert bizalmas közölni valója van atyámmal. Én a mellékszalomba távoztam és akarva-nemakarva, meghallottam a párbeszédet. **Bartha Miklós** azt kérdezte atyámtól, megkapta-e már a „Mutual” ajánlatát és figyelmeibe ajánlotta azt. Azt is mondtam, hogy abban az esetben, ha az ajánlat létrejön, 60,000 forint provizótiót kap, melynek felét oly célból ajánlotta fel atyámmal, hogy abból a maga nevére alapítványokat tegyen. Ezzel a barátságos beszélgetés véget ért. **Keszits védő:** A vizsgálat során azt méltóztattam mondani, hogy **Bartha** a legkedvezőtlenebb ajánlatot akarta atyjával elfogadtatni? — **Tanu:** Ezt atyámtól hallottam. — Azt is mondtam tanu ur, hogy atyja felháborodással utasította vissza az ajánlatot? — Ezt is atyámtól tudom. — Igaz, hogy panaszos attól fogva hirteligen támadta atyját? — Támadta. — Igaz-e, hogy atyja több ízben is felháborodással említette **Bartha** urnak ajánlatát? — Igaz, de csak szűk családi és baráti körben.

Mayer, a Jelzálog és Hitelbank igazgatója és a bank tisztviselői azt vallják, hogy **Bartha** a bankban sem adósként, sem jóállóként nem szerepel.

Egy negyed három órakor érkezett meg **Széll Kálmán** miniszterelnök. Kihallgatása folyamán azt vallotta, hogy **Barthának** soha semmiféle kölcsönfolygában nem intervénált.

Ezután a perbeszédre került a sor. **Visontai** szerint **Bartha** politikai karaktere **Széll** vallomásaival teljesen tisztázva van.

Keszits beszédében szóvá tette, hogy ezen vádak már több szocialista lapban is megjelentek. **Bartha** ezeket nem torlotta meg. (A beszéd alatt **Bartha** annyira felindult, hogy kénytelen volt a teremből távozni.) Csodálkozik azon, hogy valamennyien nekimentek **Zsoldos**nak. A reggeli újságról szólván, annyira dicsérte **Bánffy**t, hogy az elnök közbeszólt:

— Nem hivatása **Bánffy** magaslatára.

Végül **Bartha** a vádlott szigorú megbüntetését kérte.

A bíróság hosszas tanácskozás után **Zsoldos László** egy havi fogságra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen a vádlott és védője felelkeztek.

Az „Ithton” gyűlése.

Kolozsvár, január 27.

Az „Ithton” írók, művészek és hírlapírók köre hosszas alvás és hallgatás után hétfőn este gyűlést tartott. A gyűlést talán nem is annyira a kör ügyeinek intézése, mint az a támadás hozta össze, melyet a „Kolozsvári Ujság” **Magyary Mihály** szerkesztő, az „Ithton” alelnöke ellen intézett. A gyűlés lefolyásáról az alábbi jegyzőkönyv tanusodik.

Jegyzőkönyv.

fölvettelt Kolozsvárt 1903. január hó 26-án este 7 órakor az „Ithton” írók és művészek” köre által tartott üléséről.

Jelen vannak: **Jékay Aladár** korelnök, **Hory Béla**, **Széky Miklós** pénztárnok, **Nagy Gábor**, **Sebesi Samu**, **Kuszkó István**, **Petrán József**, **dr. Várady Aurél**, **Vezsényi Béla**, **dr. Lázár Ernő** jegyző, **Fekete-Nagy Béla**.

Elnök a gyűlést megnyitván, fölolvja **Kuszkó István** előadót az ügy ismertetésére.

Kuszkó István ismertet a „Kolozsvári Ujság” mai számában megjelent „Bűnös-e vagy boldogtalan” című cikket, amely **Magyary Mihály** szerkesztőt, az „Ithton” alelnökét alaptalan és kvalifikálhatatlan váddal illeti. Fölolvassa az „Ithton” pénztárviszsgáló bizottságának legutóbbi vizsgálatról fölvetett jegyzőkönyvét, amely szerint nevezett egyesület pénztármaradványa 1897. év végén 727 ft 4 krt tett ki, s ezen összeget **Széky Miklós** pénztárnok kezelte és kezeli az egylet megalapítása óta és amely által nevezett lap támadásának alaptalanul rágalmazó állításai is megcáfolhatók, a számadásból nyilvánvalóan kitünvén, hogy **Magyary Mihály** alelnök az egylet vagyonának kezelésére soha semminemű befolyást nem gyakorolt és abban részt nem vett.

Ezután **Széky Miklós** pénztárnok betérjeszti az „Ithton” vagyonára vonatkozó összes számadásait, kezelő könyveit, pénztári kimutatásait, takarékpénztári könyveit.

Az ülésen jelenlevő tagok a legszigorúbb és legszigorúbb vizsgálat alá vették ezen számadásokat s azokból meggyőződött a gyűlés, hogy az egylet vagyona mindenkor a legnagyobb pontossággal és lelkiismeretességgel kezeltetett. Az egylet kezdetől fogva takarékpénztárilag kezelt vagyona az utolsó pénztárviszsgáló ada adományokból, kamatokból stb. 3012 kor. 78 fillérre szaporodott a bemutatott takarékpénztári könyvek tanúsága szerint.

A gyűlés ez után egyhangú határozattal eltilti a támadást és elhatározza, hogy **Magyary Mihály** alelnök iránt érzett szeretetét, tiszteltetését és

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, január 28.

— **(Egyetemi köri-estély.)** A folyó évi február hó 14-én tartandó „Egyetemi Köri-estély”, mint azt az eddigi jelek mutatják, a szokottnál fényesebb mulatsága lesz az ifjúságnak. Garancia erre névze egy az ifjúság legjavából alakult rendezőség, valamint városunk legelőkelőbbjeiből felkért védnökök. És pedig: Hegedűs Sándor v. b. t. t., orsz. képv., Fekete Gábor kir. táblai elnök, Hoffbauer István cs. és kir. vezérőrnagy Vuchetich Sándor m. kir. posta- és távirat-igazgató; az egyetemi tanárok karából pedig: dr. Schilling Lajos e. i. rector, dr. Apáthy István, dr. Kiss Mór, dr. Melczel Hugó, dr. Purjesz Zsigmond, dr. Richter Aladár egyetemi tanár urak.

— **(Gazdasági előadások Kolozs-megyében.)** Az Erdélyi Gazdasági Egyet a földmiv. miniszter támogatásával az ideitől folyamán is céltudatos tevékenységet fejt ki az alsóbb mezőgazdasági néprétegek szaktudásának bővítésére. Tíz kolozsmegyei községben tartandó előadói sorozatra állapította meg a programot, melyből most a következőket közöljük:

Februárius 1-én tartanak előadásokat **Kidőn:** Az állategészségügy köréből: **Gruner** Károly nygybíró és a mesterséges takarmányok termesztéséről **Hoffman** Ferenc gazdasági tanár.

Csomafáján. A kiscsorda állattenyésztéséről **Gruner** Károly. A takarmány termesztéséről **Hoffman** Ferenc.

Damoson. A szántás-velésről: **Varga** Kálmán gazd. tanár, tanár; A gyümölcs-termelésről: **Ritter** Gusztáv főiskolai tanár.

Zentelkén: Ugyanazon tárgyakról ugyanazok.

Februárius 2-án: **Nagy-Sármáson:** A földmiv. felsővelőiről dr. **Seyfried** Károly k. akadémiai tanár. A takarmányozásról: **Szabó** Döde g. s. tanár.

Bácsban: Falusi tejszövetkezetekről **Szabó** Döme; Mesterséges takarmánytermesztésről **Wolszky** Győző g. s. tanár.

Szucsúkon: Rét- és legelőápolásról s a házi állatok rossz szokásairól ugyanazon előadók.

A-Szováthon: A kiscsorda állattenyésztéséről **Albisi** Béla gazdasági tanár. A földmiv. felsővelőiről **Diósy** Imre gazdasági tanár.

Kétségtelen dolog, hogy az E. G. E.-nek ezen tevékenysége nagyon alkalmas eszköz a kiscsorda gazdasági tudásának növelésére és végeredményben jövedelmük fokozására.

— **(Protestáns estély.)** Valóban hangulatos és kedves vallásos estély tartott a közlebbi vasárnap d. u. 5 órákor az ev. ref. theologiai fakultás disztermében. Nem csoda, mert a sorrendnek mind az öt pontját nők töltötték ki. Az újon alakult női énekkar, Zsigmond Ferencz karvezető betanításával Kálmán Farkas „Örök szeretet” című szép vallásos művét adta elő megjelölt precizitással. Aztán **Kenessey** Ida k. a. olvasta fel „Vallásos olvasmányok” című igazán szép értekezését, melyből több vallásos író klasszikus műveiből adott szemelvényeket. És kísérte az ő saját mély vallásos kedélyéből fakadt elmélkedéseivel. Melyeknek szelleme igazi Krisztusi, valódi keresztényi elvek erejével, melegével töltötte meg a nagy sokaságban megjelent és díszes közönség szívét-lelkét. Nem akart tanítani és mégis tanított gyöngéd szeretettel erős hitre, áldozatra kész és munkás szeretetre. Valóságos gyöngyszemei voltak szemelvényei a vallásos irodalomnak, melyeket mindmegannyi talizmánul osztogatott a boldognak és szerencsésnek, kicsinynek és nagyknak egyaránt. E fedhelten szép felolvasás után **Szöllősy** Attiláné adta elő **Zsigmond Ferencz** harmónium kísérete mellett Schubert: „A béke véleket” című vallásos tartalmú művét. Egy szépséges szép imádság volt ez, gyönyörű szép hanggal, igazán imádságos hangulattal előadva. A gyönyörű ének méltó nyitánya volt **Geroch** „Betegvirrasztás” című fenséges szép költeményéhez, melyet **Gáspár István** fordított, mintha magyarul lenne megírva. **Török Sári** k. a. (dr. **Török István** ref. koll. tanár leánya) szavalta, de nem, imádkozta el a szép költeményt. Minden pathosz nélkül való keserűen egyszerűséggel, de igaz, mély érzéssel. Végül a női énekkar énekelt el „Nagy Isten Téged imád” című XXX-ik dicséretét a ref. énekeskönyvnek. **Herepei** Gergely, a prot. esték vezetője mondott berekesztőül hálás, elismerő köszönetet a közreműködőknek és a megjelent díszes közönségnek. Ez estélyi alkalmával a Farkas-utcai templomban levő régi orgonának megújítása költségei fedezésére perselyt tettek ki, melyben 35 korona 85 fillér gyűlt.

— **(A Vörös-Kereszt egyet tea-és táncestélyére,** mely február 5-én (csütörtökön lesz) a városi Vigadóban, a meghívók székfűdtek. Ha azonban valaki, a ki arra igényt tart, még nem kapott, szíveskedjék nevét **Gibbon** A. ur üzlétében e célra elhelyezett író gyezein, hogy a meghívó melletti kézbesíthető legyen. Belépti jegyek előre válthatók: **Gibbon** Albert, **Hirschfeld** György, **Schuster** Emil urak üzleteiben. Személyi-jegy 2 korona, gyermek-jegy 1 korona. Ablak-jegyekre előjegyezhetni az egyet titkárnál (Sétátér-utca 12. szám).

— **(Bíróági piknik.)** A kolozsvári bíróságok bírái, ügyészi és jegyzői kara felbuzdulva az elmúlt év emlékeztetés és jól sikerült mulatságaira, ez évben február hó 21-én tartja meg a „New-York” helységeiben szokásos piknikjét. Az estély sikere érdekében báró **Szentkereszty** Zsigmond kuriai bíró, a törvényszék elnökén kívül **Köcsi** Andor, **Móricz** István, **László** Ernő dr. és **Költő** Gábor dr. már ez idő szerint is élénk tevékenységet fejtenek ki.

— **(Halálozás.)** Csikszentléleki **Szász** Ákos székelykeresztúri m. kir. járásbíró-sági aljegyző január hó 24-én, 29 éves korában Székelykeresztúron meghalt. Teme-tése tegnap ment végbe általános, nagy részvét mellett.

— **(Szt. Antal felolvasás.)** A Szt. Antal árvái részére létesített gyermek-menedékház javára rendezni szokott legközelebbi Szt. Antal felolvasás-est f. évi február hó 2-án, hétfőn este 6 órakor a rom. kath. főgimnázium disztermében fog megtartani, mely alkalommal **Kovácsy** Jenő tanár-jelölt „Vallás nélkül nincs igazi műveltség” című témáról fog felolvasni.

— **(Bolyai ünnep Marosvásárhely.)** A marosvásárhelyi ev. ref. kollegium vasárnap egy igen szép emléktűnne-pélt rendezett nagynevű tanítványának: **Bolyai** Jánosnak 100 éves születési évfordulója alkalmából. Az ünnepély délelőtt vette kezdetét a kollegium nagytermében, melyet a kolozsvári ünnepélyről őrzés végett átküldött koszorúkkal díszítettek fel. Az ünnepély az ifjúság „Te benned bízunk eleitől fogva” című szövegének elolvasásával kezdődött. **Kóbori** János tanár mondott halálát. A tanuló ifjúság dalkörének „Szózat”-a után **Lakatos** Sámuel tanár igen szép, tartalmas beszédben emlékeztet meg a nagy tudósról. Majd **Kacsó** Lajos VIII. oszt. tanuló egy alkalmi költeményt szavalt. **Bedőházy** János országgyűlési képviselő beszélt ezután, szép beszédében markans vonásokkal rajzolta meg **Bolyai** János egyéniségét. Az ünnepélyt a kollegium igazgatójának, **Csik** Lajosnak szavai fejezték be, melyben köszönetet mondott a megjelent ünnepi közönségnek és a közreműködőknek.

— **(Közügylési meghívó.)** Az **Erdélyi Gazdasági Egyesület** alapszabály-szerű 1. rendes közgyűlést 1903. évi febr. 1-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor **Maros-Vásárhely** fogja a vármegyei ház nagytermében megtartani, melyre az egyesület t. tagjai tisztelettel meghívataknak. **Tárgyszorozat:** 1. Előnk megnyitja. 2. Választmány jelentése az egyesület 1902. évi működéséről. 3. Pénztári jelentés az egyesület 1902. évi zárszámadásáról. 4. Az 1903. évi költségvetés megállapítása. 5. Két alelnök, 10 választmányi tag és pénztáros választása. 6. Tiszteletbeli tagok választása. 7. Indítványok.

— **(Koszorúmegváltás.)** **Pieger** Károly ur és neje **Bányai** Sámuel polgártársunk elhunyt alkalmával az Iparos-ménház-egylet céljaira, koszorúmegváltás címén, 12 koronát adoztak. Fogadják ez uton is a nemes szívű adakozók hálás köszönetünket. Az Iparos-ménház-egylet nevében: **Tömörváry** Zsigmond, egyleti pénztárnok.

— **(Az Egyetemi Sakkör** február hó folyamán versenyeket rendez. Kérjük azokat az egyetemi hallgató urakat, kik résztvenni óhajtanak, hogy szándékukat **Sándor** József köri felügyelőnél szövbán, vagy írásban jelentsék be, mert a tétek és díjak a jelentkezők számának megfelelően fognak meghatározatni. Az elnökség.

— **(Háziipari szövé nótanfolym Késmárkon.)** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy: A késmárki állami szövőipari szakiskolán f. évi március hó 1-től április hó végéig háziipari szövődnők részére közös rendkívüli tanfolyam fog rendeztetni azon célból, hogy a résztvevők a műhelyi gyakorlatok révén gyakorlatilag képeztesse- nek s egyuttal a kötésen, szövetelemzés, valamint e szakrajz köréből szükséges tudni-valókat elsajátítsák. Az oktatás ingyenes lesz és így a résztvevők csupán az oda-utazás költségeit hordozzák és ellátásukról kell gondoskodniuk. A tanfolyamon résztvenni óhajtok felhivatnak, hogy szándékukat kamaránkhoz f. évi február hó 12-ig, avagy közvetlenül a késmárki állami szövőiskola igazgatóságához legkésőbb f. évi február hó 15-ig jelentsék be, mert a későbbi jelentkezések figyelembe nem vételnek.

— **(Köszönetnyilvánítás.)** Az 1848-49-iki honvéd-egylet választmányára hálás köszönetét nyilvánítja a Kolozsvári Leszámtoló és Pénzváltóbank azon 25 korona adományáért, melyet a jótékony célra szánt összegből egyesületünknek adományozni szíveskedett. A választmány megbízásából Kolozsvárt, 1903. jan. 27. **Mamitsa** János, pénztárnok.

— **(Karagorgyevics Budapestén)** **Karagorgyevics** Péter herceg, a szerb trónkövetelő, szombaton este Budapestre érkezett és egyik itteni hívének a lakásán szállt meg. Ugy halljuk, hogy Karagorgyevics innen **Bácsba** megy. Váratlan megérkezése alkalmasint összefüggésben áll a szerb trónöröklés kérdésével és abból a körülményből, hogy a trónkövetelő most **Bácsba** megy, arra lehet következtetni, hogy az ügyben valami lépés készül. A szerb politikusok már régóta tudni vélik, hogy **Ausztria-Magyarország** Karagorgyevicsét támogatja, szemben a fiatal **Leuchtenberg** herceggel, aki Oroszország jelöltje. Alig képzelhető el azonban, hogy Sándor király Karagorgyevicsét, az ő halálra ellenségesét nevezzék ki majd trónörökössé, bár kétségtelen, hogy maga a szerb nép ezt a kinevezést venné legszívesebben.

— **(A vasuti menetjegyek.)** A m. kir. államvasutak igazgatóságától a következő értesítést kaptuk: „A menetjegyekkel történt számos visszaélés szükségessé tette, hogy a jegyek és egyes igazolványoknak ellenőrzését fokozottabb mérvben a legbe-hatóbb módon eszközöltesük és ez érdek-ből az üzletszabályzat 21. §-ában, illetve annak II. póthatározmányában foglalt ha-tározmányoknak feltétlenül érvényt szerez-zünk. Erdekelt közegeinket, ugymint a kapu-sokat, a jegyvizsgáló kalauzokat és az ellen-őrköt szigoruan utasítottuk, hogy az utazó-igazolványoknak és pedig ugy az egyszeri utazásra szóló, mint az időszakos, vagy általán érvényenyl bíró (szabad-, bérlet-stb.) jegyeknek előmutatását, a váróter-mekbe, illetve a pályaudvarra való belé-pésnél és utközben a vonatokban minden-kitől — kivétel nélkül — feltétlenül köve-telek, továbbá elrendeltük, hogy mindenkitől megköveteljük azt, miszerint az utasok a pályaudvarok elhagyása előtt a további utazásra még érvényes utazó-igazolványukat felmutassák és a további utazásra már nem érvényes utazó-igazolványukat a jegy-elszedőknek átadják. Midőn a fentebbiekre s arra is, hogy a külföldön hasonló szigorú intézkedések állanak fenn, az utazóközön-séget figyelmeztetjük, egyuttal kérjük, hogy a menetigazolványt — idővesztésig s egyéb a menetjegy előkeresésével járó kellemet-lenség kiküldése végeit — saját érdekében kéznél tartani és közegeinknek a menet-jegy előmutatására irányuló kötelesség-szerű felhívásának ellenvetés nélkül meg-felelni szíveskedjék.”

— **(Rigó Jancsiné.)** **Chimay** hercegné és **Rigó** Jancsi a telet a Kanári-sziget-eken tölti. Egy újságírónak eszébe jutott megkérdezni **Rigó** Jancsinét, hogy mi a véle-ménye a szász trónörökösű kalandjáról. **Ward** Klára persze nem az a kompetens fórum, a kinek véleménye ilyen dologban felette nagy súlyt igényelhetne, de érdekes-ségénél fogva mégis megérdemli a följegyzést. A hölgy ugyanis így felelt:

— A mi a szász trónörökösűt illeti, helyeslem az eljárását és szeretném a világ szemébe mondani, hogy az olyan nők, mint a szász trónörökösű és én, a kik inkább elhagyják férjüket, semhogy titokban csalják meg őket, nem érdemlik a szemrehányást, hanem inkább közbe-csúlsúre és a tisztességes emberek dicsé-retére tarthatnak számot.

— **(A szép korcsmárosné.)** **Tripun** György korcsmáros volt Csanalason. Jól folyt a dolga, mert az öreg korcsmárosnak fiatal felesége volt s ennek kedvéért sokan jártak a csárdába. Amióta azonban a szép korcsmárosné egészen összeadta magát **Riha** János urasági kocsisal, azóta elmaradtak a vendégek is, mert **Riha** rossz szemmel nézte, ha a szép asszonyra más is rávetette a szemét. Rihát nem zavarta a szerelmeskedésben még a férj jelenléte sem, egészen otthon érezte magát az asszony nál. Szombaton este is felkereste **Riha** a szép korcsmárosnét. Mulató kedve volt, de az asszonnyal egyedül akart lenni. Ki is jelen-tette ezt a szándékát a korcsmáros előtt, de minthogy az nem akarta megérteni a szándékát, hát az asszony és a szere-tély egyszerűen kidobták az öregot. Késő éjjel történt ez eset s az öreg **Tripun** felkereste a testvérét, **Tripun** Illést, aki a község keréldője. Az öreg **Tripun** nem árulta el testvérét, hogy mi történt vele otthon, hanem arra kérte öcsését, adná neki kölcsön reggelig a puskáját, mert róka leskelődik a tyukokra. A fegy-verrel azután hazament és lesbe állott. Hajnalfele kinyílt az ajtó s a menyecske kibocsátotta a szeretőjét. De ebben a pillan-atban két lövés dördült el egymásután s **Riha** szöflőnül esett össze. A szerelmes asszony bemenekült a szobába, de a meg-nyalazott férje utána rontott s a puska-tusával verte agyon a hűtlen asszonyt. A két halottat beaztára a szobába, azután ma-gára vette ünnepi ruháját és elment je-lentkezni a csendőrséghez.

SZÍNHÁZ

Színházi műsor:

Szerda: Folt, a mely tisztít. (b. 109. sz.)
Csütörtök: A doktor ur. (b. 110. sz.)
Péntek: A baba: (bérlet-szünet XI. sz.)
Küry Klára m. v.
Szombat: Bibliás asszony. (b. szünet XII.)
Küry Klára m. v.
Vasárnap: d. u.: Ócskay brigadéros.
este: A sárka csikó.
Hétfő: d. u.: A dolovai nábob leánya.
este: Ádám és Éva. (b.-sz. XIV.)

* **Sugár Aranka**, színházunk köz-szeretettben álló, jeles primadonnája ma és holnap a nagyváradi Szigligeti Színház-ban szerepel. A művésznő ma este a „Hoff-mann meséi”-nek a harmas fő nő szerepé-ben, holnap pedig a „Boszorkányvár” Co-ralójában lép fel. Nagyváradon, mint érte-sülünk, nagy várakozással néznek a művésznő vendégszereplése elé.

* **A bérleti páholyjegyeket** a Küry-estekre a következők rendben tartja fenn a jegy-pénztár: »A baba» előadására csütörtökön, a »Bibliás asszony»-ra pénteken a »A sárka csikó»-ra szombaton és végre »Ádám és Éva»-ra vasárnap délelőtti 11 óráig.

* **Küry Klára** föllépése iránt oly rendkívül nagy az érdeklődés, hogy már a mai jegyvételből mind a 4 föllépésére zsu-folt hátra lehet következtetni.

* **Folt, a mely tisztít.** Echegaray drámája kerül színre ma. A darab főszere-peit: Tóvölgyi M., T. Halmi M., Laczkó A., Tompa, Szakács, Papp és Szegő játsszák.

* **A doktor ur-at,** Molnár Ferencz nagysikerű bohózatát csütörtökön adják hatodszor.

Táviratok

— Fővárosi és vidéki tudósítónktól. —

Lónyay grófok Budapestén.

Budapest, jan. 27. (érk. 11 ó.)
Hir szerint gróf Lónyay Elemér és felesége, Stefánia hercegnő közle-lebbről Budapestre érkeznek. Az Albrecht-uti palotájukban fognak lakni, a hol már megtörténtek az előkészületek.

A kolozsvári izr. nőegylet estélye.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, jan. 27.

Még alig hangzottak el a New-York elegáns, villanyfényes földszinti termében az idei első anyyabál keringőjének bűbajos akkordjai, midőn az éjjel ismét pompázó szép asszonyok, hódítóan bájos leányok csillogó, tarka serege töltötte meg azt a termet, egy olyan estély keretében, mely a farsangnak minden tekintetben elsőrangú és számottevő mulatsága lesz. Midőn e so-rokat, a késő éjjeli órákban papírra vetjük, még javában foly a szívek csatája, Balogh Jancsi izgató muzsikája mellett... A ko-lozsvári izraelita nőegylet rendezte tegnap ez idei estélyét, mely szokás szerint hang-versenyen volt egybekötve s melyre nem csak udvariaságból, de a legbiztosabban elmondhatjuk, hogy páratlanul fényesen sikerült.

A műsort két zenedarab nyitotta meg. **Mayer** Izabella kisasszony Chopinnek egyik poetikus balladáját adta elő zongorán. Já-tékában szív lüktetett, biztos technikája, könnyed interpretálása méltó volt a mű-höz. A közönséget annyira elbűvölte játé-kával, hogy a darabot, ugyancsak szünni nem akaró zajos tapsok kíséretében meg kellett ismételnie. Ezután **Schulhof** Leo Rabb Cavatina-ját és Wieniavszky Ma-zurját játszotta hegedűn könnyed, ked-ves apróságok voltak ezek, melyeket nagy élvezettel hallgatott a közönség. Ugy a hegedűjáték, mint **Kugler** Lajos zongora-kísérete gyakorlati kezeket áruáltak el s jól megérdemelt tetszést érdemeltek ki.

Most következett az estély clou-ja, melyet feszült érdeklődéssel várt a közön-ség, főleg ezért töltte meg zsufolóság a szálló termét. Olyan szám volt ez, mely ötletességre, szellemességre és főleg új-szerűségre minden egyebet fölülmúlt s a legteljesebb mértékben elragadta a közön-séget.

Mikor ismét szétnyílt a nehéz bíbor bársonyfüggöny, egy panorámás bódéhoz hasonló alkotmányt láttunk magunk előtt. Vörös lécre öklönyi arany betűkkel fel van írva: **Eleven Ujság** s öt fehér függöny, a léccrámák között, különféle címekkel: **Vesér-cikk, Tárcsa, Előfizetési felhívás, Hírek, Színház**... Aztán az emelvénnyre pattan egy va-kitő szépségű, kacéran mosolygó fiatal asz-sony. **Józsa** Miksiné — sötétlők ruhája teleraggatva mindenféle újság-kopfokkal, a kezében is egy csomó újság s elmond egy Prologust. Csináltak most egy olyan lapot, amely eleven, maga beszél, csak meg kell hallgatni, ajánlja mindenkinek...

És arra felgördült az első függöny s egy másik szép asszony: **Barót** Ignácné, mint „vezércikk” a férjek kötelességeiről szónokolt. **Weisz** Ilonka kedvesen csevegte el a tárcát, beheliző volt **Meisel** Ida elő-fizetési felhívása is. Az ébenhajú, parázs-szemű **Schwartz** Aranka érzelmesen, ke-délyesen, érdekesen szavalta el a bus, vig, szenzációs naphíreket A színház: **Feldmann** Szidónia, divat: **Hirsch** Mimi, közgazdaság: **Totizer** Árminné csillo-gók, vonzóan sokat mondók, néhol disz-krétén pikánsak is voltak. Tündéri ked-vélyű: **Weisz** Ilonka szavalta el lebilincselő ked-vességgel még az Apróhirdetések rovatát, hogy az Epilog: **Pollák** Jolán végezetül le-leplezte az **Eleven Ujság** szerkesztőjét, **Peller** Imrét és munkatársait: **Biró** Arthurt, **Fodor** Aladárt, **Herczeg** Jenőt és **Zólyomi** Dezsőt, **Zombori** Andort.

Ezt a pazarul ötletes, hatásos és vá-lasztékos számot leirhatatlan tetszéssel fo-gadta a közönség, de minden „rovat” kü-lön-külön is megérdemelte a tapsokat. Ez-után vidám tánc következett, mely alatt a szépek még buzgón árulgatták az **Eleven Ujság**-nak kinyomott példányait.

REGÉNY

Goëtia. (53)

VIII.

Két tűz között.

— Nem, asszonyom. Én Baum ur egy ismerősének barátja vagyok. — És hogy elejét vágja a kérdézőkördéseknek, gyorsan tovább folytatta: Ha kegyes s mégis fel akar menni, megmutatom az utat. Akar talán a szegény Osinskyért imádkozni? A barátai nem tették, ők nem is imádkoznak, ők nem hisznek abban, hanem én katolikus vagyok és imádkoztam érte.

A fiatal asszony egy ajtón kopogtatott. — Te vagy, Marion? Mi az?

— Egy hölgy van itt, Baum ur!... És pillanatnyi gondolkodás után hozzátette: Osinskyt keresi.

Egyszerre, míg az ajtó fölnyílt, vissza-emlékezett Olga, hogy egyszer már meglá-togatta már ezt a Baumot, régen, olyan régen, hogy a neve már olyan ismeretlenül hangzott előtte. Most tüstént ráismertek egymásra. Pillantást váltottak. Baum a fal-hoz lapult, mert a hely nagyon szűk volt, aztán bezárta az ajtót és Mariont elküldte.

Olga még egy férfit pillantott meg, a ki kérdőleg nézett rá és a kinek egész lé-nyén a csodálkozás látszott. Mindjárt meg-ismerte, hogy ez is orosz.

— Tredjakow Olga grófné ismerte ezt az Osinskyt?

— Nem, uram. Ajánlták őt nekem, sajnos, későn. Hanem szabadságot vettem magamnak, hogy feljőjék, mert gondoltam, tehettek még valamit a temetést, az egyházi szertartást illetőleg. Osinsky katolikus volt...

— De nem vakbuzgó, Tredjakow grófné! Ő nem kívánt papot. Egyébiránt majd el-temetettik a barátját, a hogy jónak látják. Köszönöm önnek a jóakarátát, de nekünk nincs szükségünk a Tredjakow pénzére. Nem igaz, Durow Stephan?

Durow csak rázta a fejét, némán me-redt Olga-ra, a messze multban egy alak, egy arc után kutálva, mely ugy hasonlított ehhez a grófnőhöz. És mikor Baum éppen az ő nevét kimondta, Olga elsáppadt. Ő sem ismerte meg Stephan, nem gondol-hatta, hogy az ő egykori barátja így meg-változott, hogy egyáltalán ott van; és ugy tetszett neki, mintha az ez idegen ember lopta volna azt a nevet, mely azóta any-niszor eszébe jutott.

— Durow Stephan? Így hívták az én legjobb barátomat — Durow Stephan. És Olga lágyan, majdnem énekelve, becézó hangon mondta ki e nevet.

— És meghalt — ez az ön barátja? — kérde Baum, nyugtalanul pillantva Step-hanra, a ki remegve, egyre növekvő felin-dulással nézte Olgát.

— Meghalt? Meggyilkolták! Meggyil-kolták, egy erdőben. Szi...

— Mindenható Isten! Olga... Kos-troma Olga!

— Csalódló, kedves barátom! Kos-troma Olga meghalt számodra. Hajolj meg Tredjakow grófné előtt, aki az orosz kolo-nia egyik leggazdagabb hölgye, most híres okkultista-nő, egy időben ünnepelt színész-nő Szent-Pétervárott és kegyence minden szu-pirozó világlágnak. Amíg te a Péter és Pál erdőben vesztegetél és beteg fektüdtél a Miklós-kórházban, a te barátod fölvitte ám a világban. Ő adhat is talán neked valamit, a Tredjakow pénzből, utóvégre nem sokat — százezeret! mit tudom én! Mert ő jótékony, Tredjakow grófné!

— Nem tudom, miért és minő jögon sérteget ön engem, Baum ur. Hanem Durandtól gyáváságnak találom, hogy en-gem az ő jelenlétében így sértegetni enged. Eszköze ő az örök comitőjének? Akkor jobb lett volna talán ránézve, ha meghalt volna Szibériában. Durow Stephan! Hát nincs több szavad Kostroma Olgához.

Durow nem felelt. Halott halványan, dalt vonásokkal bamult régi barátjától, hipnotizálva, megbénítva a váratlan jele-néstől.

— Stephan! — nekem sok mondani valóm van hozzád. Akarsz velem jönni, megakarsz hallgatni?

(Folyt. köv.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra	—	—	—	2 korona
Negyed évre	—	—	—	6 „
Félévre	—	—	—	12 „

„UJSÁG”

szerkesztősége és kiadóhivatala
Kolozsvárt, Egyetem-utca.

Felelős szerkesztő:
Dr. PAPP JÓSEF.
Lapfőlapjados:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTÉR*.

ŐSZI ALBERT

ékszerész- és órász-üzletében
Kolozsvár, Wesselényi M.-utca (Hid-u.)
2-ik sz.

(Csizhegyi fényképezetével szemben.)
Jutáyoos árak, alkalmi vételek. Minden e szakba vágó tárgyak jarítását jóállás mel-lét elvállalok. — Aranyat vesz és becserél.
Szolid kiszolgálás! 17—?

Szamosujvári Hitelbank Részvénytársaság

1903. február hó 15-én d. u. fél 4 órakor, Szamosujvart, a bank épületében megtartandó

XI. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSENEK

NAPIRENDJE:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1902. üzleti évről.
2. Az évi zárszámadás és a nyereség felosztása iránti határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. Három kilépő igazgatósági tagnak három évre, egy igazgatósági tagnak két évre választása.

A közgyűlésen szavazati joggal csak azon nagykorú személyesen megjelent részvényes bír, ki részvényeit le nem járí szelvényeivel a közgyűlést megelőzőleg legalább 3 nappal a társaság pénztáránál letétbe helyezte.

Az igazgatóság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

Az 1902. évi üzleti jelentésünkkel intézetünk 11-ik évi működéséről van szerencsénk beszámolni. Ezen működésünk az alapszabályokhoz képest, mint előző években is kizárólag a bank és takarékpénztári üzlet ápolására szorítkozott s irányát az általános gazdasági viszonyok és pénzügyi helyzet szabták meg; melyhez alkalmazkodva az elért eredmények intézetünk célirányos fejlődésének alapjait vannak hivatva izmosítani. Intézetünk forgalma a lefolyt üzletében is minden irányban folytonosan növekedést mutat és az egyes üzletek egészséges alapon gyarapodási tünetnek elő, így a betét számla 97465 Kor., a váltó tárcza 116310 koronával haladja meg az előző év állományát.

Az egész üzleti forgalom tiszta nyeresége 26676 Kor. 60 fillért tesz ki, mely összeg az alapszabályok 41 §-a alapján következőkép osztandó fel:

a) tartalék-alap javára 5%	1333 Kor. 83 fill.
b) tisztviselői nyugdíj-alap javára 2%	533 „ 53 „
c) az igazgatóság jutalékára 18%	4801 „ 78 „
d) a felügyelő-bizottság jutalékára 3%	800 „ 29 „
e) a vezérigazgató jutalékára 2%	533 „ 53 „
f) a könyvvezető-titkár jutalékára 2%	533 „ 53 „
g) a pénztárnok jutalékára 2%	533 „ 53 „
h) jótékony célokra 1%	266 „ 76 „
i) részvény osztalékra szelvényenként 8% 65%	16060 „ — „
k) jutalmazásokra	400 „ — „
l) jövő évi számlára vitessék át	939 „ 82 „

26676 Kor. 60 fill.

E szerint részvényeink 1902. üzletévi szelvényei 8 koronával lesznek a közgyűlést követő naptól kezdve beváltandók és pedig úgy pénztárunknál, valamint Kolozsvárt az Erdélyi bank és takarékpénztáránál.

Kérjük ezek után a t. közgyűlést, hogy a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után az előterjesztett mérleg — valamint a nyereség- és veszteség számlát jóváhagyja, az 1902. évre a felmentvényt úgy nekünk, mint a felügyelő-bizottság részére megadni, s a jótékony célokra eső 1% kiosztásával az igazgatóságot megbízni méltóztatassék. Végül szomorú kötelességünk azon veszteségről megemlékezni, amely intézetünket Lengyel Ödön urnak 1902. évi október 17-én bekövetkezett elhalálásával érte. Az elhunyt az igazgatóságnak éveken át buzgó, kötelességtudó tagja volt, ki ezen minőségében intézetünknek becses szolgálatokat tett. Legyen áldott emlékezete. Szamosujvart, 1903. január 23-án.

Az igazgatóság.

Felügyelő-bizottsági jelentés

Tisztelt közgyűlés!

Van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy a kereskedelmi törvény és alapszabályok értelmében intézetünk ügykezelését és könyvvezetését megvizsgáltuk, s ezt, valamint a készpénzt és értékeket a legnagyobb rendben találtuk.

A bemutatott zárszámadásra vonatkozólag azt jelenlünk, hogy annak minden egyes tételét a főkönyvvel és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és mindenben egyezőnek találtuk. A kimutatott 26676 Kor. 60 fill. tiszta nyereség felosztására nézve megadnunk az igazgatóságnak javaslatát, s ezt a t. közgyűlésnek elfogadásra mi is ajánljuk, kérvén egyszersem, hogy úgy az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság részére az 1902. évre vonatkozólag a felmentvényt megadni méltóztatassék. Szamosujvart, 1903. január 23-án.

A felügyelő-bizottság.

TARTOZIK.

MÉRLEG-SZÁMLA

KÖVETEL.

Vagyon:	korona	fill.	korona	fill.	Téher:	korona	fill.	korona	fill.
Pénztár számla					Részvénytőke				
készpénzkészlet			2930	93	2000 darab 100 koronás részvény			200000	—
Váltószámla					Tartalék alap				
leszámított váltók	687597	34			áthozatal mult évről	71548	84		
jelzálogilag biztosított váltók	334760	—	1022357	34	mult évi javadalma	1405	27		
Jelzálog kölcsönök			282675	20	tartalék-alap kamatai	3693	20		
Kötvény kölcsönök			145363	72	leirt követelésekből	162	—	76809	31
Értékpapírok			4000	—	Tisztviselői nyugdíj alap				
Ingatlanok számlája					áthozat mult évről	526	72		
intézeti ház	19000	—			mult évi javadalma	562	10		
birtok	1272	62	20272	62	kamatja	55	20	1144	02
Értékpapír letét					Betétek és kamatai			981046	97
tiszti biztosítékok	22000	—			Visszleszámított váltók			211900	—
adósoktól	10120	—	32120	—	Értékpapírletétek			33110	—
Folyó számlák			19977	09	Egyenleg mint nyereség			26676	60
			1529696	90				1529696	90

Szamosujvár, 1902. december 31-én.

Az igazgatóság.

A könyvelésért Esztegar Antal s. k. könyvvezető.

Bárány Lukács s. k., ig. elnök. Kopár Kristóf s. k., vezérigazgató. Csetz Lukács s. k., pénztáros. Ábrahám Zachár s. k. Áján Lukács s. k. Dr. Bányai Kristóf s. k. Bárány Márton s. k. Merza János s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő-bizottság:

Dobos Joachim s. k. f. b. elnök.

Páll Kristóf s. k., f. b. jegyző.

Placsintár Kristóf s. k.

TARTOZIK.

VESZTESÉG ÉS NYERESÉG-SZÁMLA

KÖVETEL.

Veszteség:	korona	fill.	korona	fill.	Nyereség:	korona	fill.	korona	fill.
Betét kamatszámja					Kamatok				
tőkésített kamatok	43705	72			kölcsönök után	100910	55		
kifizetett kamatok	1562	45	45268	17	értékpapírok után	160	—		
Tartalékalap számla					más pénzintézetektől	54	50	101125	50
kamatok	3693	20			Jutalékok			4568	33
leirt követelésekből	162	—	3855	20	Ingatlanok számláján				
Tisztviselői nyugdíj-alapszámla					házbér	819	84		
kamat			55	20	haszonbér	31	—	850	84
Visszleszámított váltók kamatai			10880	04	Leirt követelésekből			162	—
Adók és illetékek					Költség számlán				
közzadók	5499	22			óvás- és váltódíjak, illeték és költség vissza-				
10% kamata dó	4526	93			térítés			592	95
bélyegilleték	76	—	10102	15	visszafizetett kamata dó			347	10
Költségek									
nyomatványok, óvás-díjak, hirdetések, iro-			2230	71				107646	27
dai és folyó költségek			5610	—					
Személyi fizetések			400	—					
Végkielégítési járulék			452	—					
Házzvételár kamat									
Leírások									
váltó és egyéb követelésekből			2116	20					
Tiszta nyereség			26676	60					
			107646	27					

Szamosujvár, 1902. december 31-én:

Az igazgatóság.

A könyvelésért Esztegar Antal s. k., könyvvezető.

Bárány Lukács s. k., ig. elnök. Kopár Kristóf s. k., vezérigazgató. Csetz Lukács s. k., pénztáros. Ábrahám Zachár s. k. Áján Lukács s. k. Dr. Bányai Kristóf s. k. Bárány Márton s. k. Merza János s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő-bizottság:

Dobos Joachim s. k., f. b. elnök.

Páll Kristóf s. k., f. b. jegyző.

Placsintár Kristóf s. k.

1477—1902.
Végrehajtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bír. végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1902. V. 12433. számú végzése következtében Dr. Menyhárt Gáspár ügyvéd által képviselt Hornung Testvérek javára Árvai Endre ellen 273 K. 60 f. s. jár. erejéig 1902. évi decz. 12-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 610 korona — fillérre becsült következő ingóságok, egyúttal: bútorok és egyéb nyilvános árverésen eladhatók.

Mely árverésnek a kolozsvár-városi kir. járásbíróság 1902. évi VI. 1899/1 számú végzése folytán 276 K. 60 f. tőkekövetelés, ennek 1902. évi November hó 1. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 63 K. 56 fill.-ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Kolozsvárt, Weselényi Miklós utca 5. sz. alatt leendő eszkozlésére 1903. évi január hó 28-ik napjának d. e. 11. órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni ingóságok oly megjelöléssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legelőbbet ígérőnek, s a többiek esetében becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságok, mások is le és befoglalhatók, azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §-a értelmében ezek javára is eszkozlhetik.

Kelt Kolozsvárt, 1903. évi jan. 14. napján.

K. Csoma Imre,
kir. bír. végrehajtó.

„Kölgyeim!

2400 K. fizetéses, nyugdíj-képes, egyedül álló, csinos erdélyi állami tisztviselő 18—26 éves, szép, egészséges, művelt, szerény, házias, staffirung és legalább 4000 K. készpénzzel rendelkező, valláskülönbőség nélküli, kolozsvári vagy erdélyi leányt azonnal nőül venne. Iparos osztály nincs kizárva. Fizetés, élettrajz, teljes cím és lehetőleg fényképpel ellátott ajánlatok »Elvezet 3« alatt a kiadóhivatal továbbít. Titoktartás biztosítva.

Biztos megélhetést

szerezhet 900 korona befektetéssel, ki egy utazással egybekötött újdonságot városról-városra bemutatni óhajt, évi jövedelme 8—12000 koronára is terjedhet. Értekezhetni Hirsch Mór urnál Jókai-utca 2. szám II. emelet, legkésőbb január 28-ikáig.

Nvomatott Gombos Ferencz lyceum-könyvtármájában Kolozsvárt

Bittó Rezső

Kolozsvár, Mátyás király-tér 12. sz.

2141 7—100

Élsőrendű úri divat, kalap, cipő és fehérnemű üzlete.

Ajánlom a bali idényre újdonságaimat:

Bali ing, gallér, kézelő, nyakendő, glacié-keziyű, lakcipő, cylinder, claque, frackmellény, selyemkendő, zsebkendő és il-latszereket. A legújabb divat és legjobb minőségben.